

Ingebruikstelling koren- en pelmolen Joeswert

Op zaterdag 7 april 2012 is de koren- en pelmolen Joeswert te Feerwerd na een lange restauratie weer feestelijk in gebruik genomen. Hier volgt eerst even een stukje geschiedenis van deze toch wel wat moeizame restauratie.

Molenstichting Winsum had de eerste voorbereidende plannen voor de restauratie al in november 2002 gemaakt. Daarna moest er een bestek worden opgesteld en moesten er offertes worden aangevraagd. De wetgeving veranderde in de tussentijd en de Molenstichting besloot om in de nieuwe 'Brim -regeling' in te stappen. In maart 2006 werden de aanvragen voor deze regeling voor alle molens van de stichting verzonden. Op 14 december 2006 gebeurde er echter onverwacht een ongeluk op de Joeswert, waarbij een stut in het bovenwiel viel. Dat had een dusdanige schade tot gevolg dat de molen, die tot dan nog gewoon kon malen, moest worden stilgezet. Er ontstond een discussie met de verzekeringsmaatschappijen en de betrokkenen over de aansprakelijkheid. Na een bemiddelingspoging van De Hollandsche Molen werd er een oplossing gevonden voor de ontstane schadepost van € 12.500,-.

De restauratie van de Joeswert werd in december 2007 aangemeld voor de 'Regeling Rijks subsidiëring Wegwerken Restauratieachterstand 2007 van het Brim. In juni 2008 ontving Molenstichting Winsum echter een afwijzing op dit verzoek met als argument dat de eigen bijdrage niet voldoende zou zijn gedekt. De dekking daarvan was echter goed geregeld en niet anders van opzet dan andere moleneigenaren hadden gedaan. Molenstichting Winsum ging daarom in beroep, daarbij gesteund door de Stichting Het Groninger Molenhuis die de actie coördineerde. De Molenstichting diende voor de veiligheid ook een nieuwe aanvraag in, nu voor de RRWR 2008. Het Groninger Molenhuis ontving in januari 2009 een negatieve beslissing op het aangetekende beroep tegen de afwijzing van 2008, waartegen meteen weer een beroepschrift werd ingediend, nu bij de Rechtbank te Groningen, dat op 16 maart 2009 diende. De zaak werd op verzoek van de RCE aangehouden. Op 29 juni keeg de Molenstichting een telefoontje waarin het Ministerie verzocht de gegevens over de financiële dekking aan te vullen. De Molenstichting Winsum ontving ook de mededeling dat de nieuwe aanvraag RRWR 2008 was afgewezen omdat het subsidieplafond was vastgesteld op € 175.000,- terwijl de aanvraag € 210.000,- beliep. Daarmee bleef er dus nog maar één kans over voor de restauratie van de Joeswert. Op 25 september ontving Molenstichting Winsum het verlossende bericht dat de minister de eerdere beslissing herzag en er een subsidie werd toegewezen van € 175.000,- op een subsidiabel bedrag van € 250.000,-. Na herrekening bleken de restauratiekosten nu echter in totaal € 281.000,- te belopen. Voor het verzamelen van de benodigde extra gelden moest de Molenstichting Winsum weer op pad.

Gelukkig lukte het opnieuw om alle benodigde financiën bij elkaar te krijgen. Omdat de Molenstichting dit bericht pas zo laat had ontvangen, moest ze helaas achter aansluiten bij de molenbouwer, die immers al veel eerdere opdrachten had ontvangen. Op 7 april 2010 werd de molenkap gededemonteerd, waarna de bovenas kon worden bekeken. Het gerucht ging namelijk rond dat die in tweeën gebroken zou zijn. Dat bleek niet het geval, maar wel moest er nieuw vulhout om de as heen, aangezien het oude vulhout aan de binnenzijde was vermolmd. Dat leverde weer een nieuwe kostenpost op. De as is een oude, erg korte Fyenoord-as uit 1840 (waarschijnlijk één van de oudste nog draaiende assen in Nederland), waarvan de pen ontbreekt en die daarom voorzien is van een insteek-pen en heel lang vulhout. Molenmaker Vaags zocht het benodigde eikenhout daarvoor speciaal bij een houthandel in Noord-Frankrijk uit. De Vereniging De Hollandsche Molen hielp de Molenstichting Winsum om deze tegenvaller financieel op te vangen. Na verdere herstelwerkzaamheden aan de kap, de kruiring, de stelling en de romp van de molen, werd op 17 november 2011 de kap weer op de Joeswert gezet, waarna op 21 december ook de roeden volgden. Onderaannemer Tom Krabbendam uit Woltersum, die o.a. de balken, het dak, de ramen en de

deuren van de Joeswert repareerde, kwam op 28 januari 2012 plotseling te overlijden. De werkzaamheden aan de molen werden door zijn zoon Martijn voortgezet. Nadat er een droge stijgleiding voor de sprinkler en een brandmelder waren aangebracht en de muren waren gestucadoord en geschilderd, was het dan op 7 april 2012 eindelijk zover: de molen kon na het overwinnen van zeer veel tegenslagen weer feestelijk in bedrijf worden gesteld.

Voorafgaande aan de openingshandeling was er een bijeenkomst in de Jacobuskerk van Feerwerd. Voorzitter Tinga vertelde over de geschiedenis van de molen en de totstandkoming van de restauratie. Hierna kreeg burgemeester Michels van Winsum het woord. Hij vertelde over de ontstaansgeschiedenis van de Molenstichting en over de rol van de gemeente daarin. De gemeente had immers in 1992 aan de wieg gestaan van de Stichting. De burgemeester gaf aan dat de Molenstichting in de toekomst gerust mag blijven aankloppen bij de gemeente. Tevens prees hij het bestuur voor zijn doorzettingsvermogen en wees hij op het belang van de inzet van vrijwilligers in vele geledingen van de maatschappij.

Leo Endedijk, directeur van Vereniging De Hollandsche Molen, ging in zijn toespraak vooral in op de wijze waarop in Nederland de overheid de restauraties heeft geregeld. In de nabije toekomst zal er steeds meer een beroep moeten worden gedaan op particuliere fondsen, nu de overheid het subsidiepercentage van 70 naar 50% zal terugbrengen, zo zei hij. Omdat de molenaar, naast alle geldstromen, vooral afhankelijk is van het weer, bood hij namens de Vereniging De Hollandsche Molen een barometer aan, die in de molen kon worden opgehangen.

Roeli Broekhuis, directeur van de Stichting Het Groninger Molenhuis, ging in haar toespraak vooral in op het belang van samenwerking. Het is niet alleen van belang om samen gecoördineerd op zoek te gaan naar financiering, maar ook om samen projecten op te zetten waarmee we ons cultureel erfgoed voor het voetlicht kunnen brengen. In de toekomst zullen we steeds vaker moeten samenwerken om deze doelen te bereiken, zo zei ze.

Voorzitter Tinga bedankte hierna de sprekers, die een mooie mand met molen- en Groninger streekproducten van hem ontvingen, de subsidiënten, het Rijk, de gemeente Winsum, de provincie Groningen, het Prins Bernhard Cultuurfonds, het Scholtenfonds, de Hollandsche Molen via de BankGiro Loterij, het VSB Fonds, het SNS Realfonds, het Groninger Molenhuis en de vereniging 'Vrienden van de Joeswert' uit Feerwerd. Ook bedankte hij de bestuursleden van Molenstichting Winsum, die zich met zoveel doorzettingsvermogen en vasthoudendheid hadden ingezet. Daarbij werd Siebolt Quak, technisch adviseur van de Molenstichting, speciaal in het zonnetje gezet. Molenbouwer Gerben Vaags overhandigde hierna namens zijn bedrijf een geschenk voor molenaar Rolf Wassens in de vorm van een stevig houten steekkarretje, te gebruiken op de molen. Na de toespraken ging het gezelschap naar de molen, die feestelijk was gepavoiseerd en waar een grote vlag achter op de kap wapperde. Muziekcorps De Eendracht uit Ezinge speelde op het plein voor de molen vrolijke muziek. De openingshandeling werd verricht door burgemeester Michels die, geholpen door voorzitter Tinga, de vang van de molen optrok, waarna de wieken zich onder luid applaus langzaam in beweging zetten. Daarna schoot burgemeester Michels een naast de molen opgesteld kanon (een zogenaamde '5-veld') af, terzijde gestaan door de artilleristen van Huib Nijholt uit Usquert, gekleed in uniformen uit 1850. Met deze daverende knal gaf Molenstichting Winsum uiting aan haar vreugde over deze restauratie die uiteindelijk tot zo'n goed einde is gebracht. Hierna keerde het gezelschap terug naar het kerkje waar, onder de klanken van het harpspel van Tine Coone, nog even gezellig kon worden nagepraat met een hapje en een drankje. Het bestuur van Molenstichting Winsum hoopt dat, na deze moeizame restauratie die uiteindelijk zo gelukkig is afgelopen, de molen in de toekomst maar weer heel veel koren zal mogen malen en ook dat hij nog lang en in een goede staat op deze prachtige plaats zal mogen blijven staan!

D.J. Tinga